

UPPSALA
UNIVERSITET

*Högre utbildning och forskning
under det senaste decenniet
- en statistisk översikt*

Bo Sundqvist

2002

Högre utbildning och forskning under det senaste decenniet – en statistisk översikt

Bo Sundqvist
Rektor
Uppsala universitet

Lennart Källströmer och Niclas Damm, båda verksamma inom universitetetsledningens kansli vid Uppsala universitet, har bidragit till denna rapport med insamlingen av data.

Inledning

Under nittioalet har stora förändringar skett inom den högre utbildningen och forskningen i Sverige. Expansionen inom grundutbildningen vad gäller antalet studenter har varit omfattande och nya viktiga finansiärer, som de offentliga forskningsstiftelserna och EU:s ramprogram, har tillkommit inom forskningen för att nämna två exempel. Denna sammanställning av statistiskt material är avsedd att ge en överblick av förändringarna som bakgrundsmaterial för vidare diskussion och analys utöver de förslag till tolkningar av materialet som ges redan i rapporten.

I vissa sammanställningar ingår ej stiftelsehögskolorna Chalmers och Jönköpings högskola. När så är fallet anges detta i den bilaga som ger de siffror som används i figurerna. Högskoleverkets årliga statistik, som huvudsakligen bygger på de data som högskolorna rapporterar in, och riksdagsbeslut utgör källmaterial. I den senare delen av rapporten ingår även data hämtade ur Uppsala universitets egen ekonomiredovisning bl a vad avser löneutveckling för lärare. Publikationsvolym bygger på data som finns tillgängliga på nätet (<http://wos.isiglobalnet.com/>).

Förutom den nationella utvecklingen redovisas i vissa fall även data för Uppsala universitet (UU, ett etablerat äldre lärosäte), Kungliga tekniska högskolan (KTH, en teknisk högskola), Örebro universitet (ett nytt universitet) och Högskolan i Gävle.

Studerandeexpansionen

I figur 1 visas hur antalet registrerade helårsstudenter, enligt UoH:s egen rapportering, utvecklats under nittioalet. Ökningen under perioden som helhet är c:a 80%. Denna ökning under ett decennium är hög historiskt sett. Det rapporterade antalet helårsregistreringar visar en avmattning i ökningstakt under den senare delen av nittioalet och detta kan hänföras till att universiteten efterhand upphört med den överproduktion i förhållande till uppdraget som tidigare var fallet. När uppdragen formulerades initialt gjordes överregistreringar av UoH för att försäkra sig om att uppfylla prestationskraven. Nu är överproduktionen eliminerad och när nu expansionen fortsätter kommer tilldelade och registrerade platser att öka i takt med förverkligandet av målet, nämligen att 50 % (för närvarande c:a 40%) av en årskull skall antas till högskolan före 25 års ålder. Expansionen av antalet registrerade studenter kommer således att fortsätta de närmaste åren.

I de följande figurerna (figur 2-5) visas utvecklingen av antalet registrerade helårsstudenter vid de fyra valda lärosätena. Som en intressant illustration till expansionen kan nämnas att Högskolan i Gävle nu har fler studenter än Uppsala universitet hade när Professor Torgny Segerstedt blev rektor för Uppsala universitet 1955.

Ökningen av medel för forskning vid universitet och högskolor

I Sverige är universitet och högskolor de huvudsakliga utförarna av forskning, särskilt vad gäller grundforskning. Här redovisas hur den totala finansieringen av forskning vid UoH utvecklats under nittioalet.

Den totala forskningsfinansieringen omfattar framför allt direkt stöd från staten, stöd från statliga forskningsorgan och privata finansiärer samt stöd från utländska finansiärer. Direkt statligt stöd till UoH ges efter riksdagsbeslut via vetenskapsområdesanslag (ofta kallade fakultetsanslag) för de äldre universiteten. I dessa anslag anges ett minsta belopp som ska användas till studiestöd för doktorander. För högskolorna och de nya universiteten anges ett totalbelopp för forskning och forskarutbildning. Som för antalet studerande visas utvecklingen nationellt och för de fyra utvalda lärosätena (figur 6-11). I figur 6 anges den totala forskningsvolymen för hela systemet och dessutom för de senare åren de totala direkta statsanslagen till hela systemet (inkluderande bidrag till lokalkostnader). Speciellt anges i figur 9 för UU och KTH även utvecklingen av fakultetsanslagen (här angivet med belopp som inkluderar forskarutbildningsmedel men ej lokalkostnadsanslag). Som framgår av redovisningen så utgör fakultetsmedlen en minskande andel av den totala finansieringen och nationellt är andelen avsevärt mindre än 50 %. För tekniska fakulteter är andelen mindre än för de flesta andra fakultetsområden. Det totala forskningsstödet för de nya universiteten och högskolorna är fortfarande, i relation till de etablerade universiteten, av mindre omfattning, men ökar kraftigt vid nittioalets slut.

Utvecklingen av antal anställda, bl a lärare (professorer, lektorer och adjunkter) inom UoH

I figur 12 visas hur antalet lärarår utvecklats vid de äldre universiteten (UU, KTH, Lunds universitet, Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Karolinska institutet, Umeå universitet, Linköpings universitet, Chalmers, och Luleå universitet). För dessa lärosäten har antalet lärare ökat från c:a 8 000 till c:a 10 000, dvs en förhållandevis liten expansion jämfört med ökningen av forskningsmedel och studerandevolym. I figuren visas även utvecklingen vid de nya universiteten och högskolorna. Även för dessa är ökningen måttlig om än något större än vid de äldre universiteten.

I figur 13 visas motsvarande utveckling för hela personalen vid UoH. Vidare redovisas separat utvecklingen för lärare, doktorander och för övrig personal. En huvuddel av personalökningen ligger i ökningen av doktorandanställningar. I figur 14 visas tydligare hur antalet doktorandanställningar i landet utvecklats under senare år, dvs närmast en fördubbling under en senare del av den studerade perioden. I figur 15 visas motsvarande data för Uppsala universitet, dvs samma typ av data som i figur 13. Återigen illustreras att den huvudsakliga ökningen av anställda ligger i det ökande antalet doktorandanställningar. Den stora skillnaden i förhållande till den nationella bilden är det relativt stora antalet doktorander med anställning. I figur 16 identifieras en delmängd av övrig personal vid Uppsala universitet, nämligen annan personal för undervisning och forskning. Denna utgörs huvudsakligen av forskare anställda med medel från projektanslag. I den därpå följande figuren (figur 17) visas utvecklingen av lärare vid de fyra utvalda lärosätena. Örebro och i synnerhet Gävle har påtagligt ökat sin lärarkader i jämförelse med KTH och UU .

Jämförelse av utvecklingen av antal registrerade studenter, medel för forskning samt antal lärare i landet som helhet.

Ökningarna i figur 18 är uttryckta i procent i förhållande till värdena vid periodens början. Den största expansionen har skett vad gäller helårsstuderande, c:a 80% under perioden. Ökningen av den redovisade forskningsfinansieringen är också betydande. Under perioden uppgår ökningen till över 60%. Vad gäller antalet lärare är expansionen begränsad till c:a 30%.

Två slutsatser kan direkt dras från denna jämförelse. Studenterna har fått en minskad tillgång till lärare, dvs i medeltal större undervisningsgrupper. Man kan även konstatera att lärarna under tioårsperioden fått en avsevärt större arbetsbelastning (kombinationen av ett ökat antal studenter, ökade forskningsmedel samt ökat antal finansiärer som behöver forskarnas insatser även vid fördelningen av medel). Möjligen kan denna ökade belastning sättas i samband med de ökade långtidssjukskrivningarna inom UoH. Lärarna visar dock i allmänhet en låg benägenhet att sjukskriva sig vid sjukdom. En fortsatt expansion av undervisning, forskning och nya uppgifter för högskolan utan

tillkommande extra finansiering kan sannolikt ej fortsätta utan allvarliga konsekvenser för kvaliteten i verksamheten.

I figur 19 visas en relativ jämförelse mellan samma parametrar som ovan under den senaste femårsperioden (1996-2000). Under denna period följer personal och studerandeantal varandra rätt väl medan forskningsmedlen ökar snabbare än de förra. I denna figur visas även ett annat mått på forskningsvolymen, nämligen relativa antalet artiklar publicerade vid svenska institutioner. En viss reservation måste här göras för att detta är ett mycket enkelt mått på "produktivitet". Ökningen i forskningsmedel och publiceringsvolym har följt varandra under många år. Utvecklingen under de senaste åren tyder på ett trendbrott och skulle kunna tolkas som att effektiviteten i forskningssatsningarna går ned. Detta bör noggrant följas och om det visar sig vara riktigt är det en allvarlig utveckling.

Utvecklingen av fakultetsmedlen

I figur 20 visas hur fakultetsmedlen (de totala direkta statsmedlen till UoH för forskning) i löpande priser utvecklats under tio år, huvudsakligen under nittioalet, för landet som helhet. Medlen har delats upp i tre delar. Kurvan närmast under den som visar de totala fakultetsmedlen visar fakultetsmedlen minus forskarutbildningsmedel (kallas i fortsättningen för "reella" fakultetsmedel) vid de äldre universiteten (för definition av äldre universitet, se ovan. Här ingår dock ej Chalmers). I figurens nedre del visas forskarutbildningsmedel (det som anges som minimibelopp för studiestöd för doktorander) för samma universitet. Slutligen visas medel för forskning och forskarutbildning vid de nya universiteten och högskolorna. Utvecklingen kan sammanfattas på följande sätt. Ökningarna under perioden av fakultetsmedlen ligger huvudsakligen i ökade medel för forskarutbildning vid de äldre lärosätena och ökade medel (summa forskning och forskarutbildning) till de nya universiteten och högskolorna. Den senare komponenten ökar snabbast under perioden.

Fakultetsmedlen används i huvudsak inom fakulteterna till löner för professorer och lektorer (tid för forskning i anställningen). I mindre utsträckning utnyttjas de för forskarassistentanställningar, samt för vissa driftsmedel. För att undersöka utvecklingen av de "reella" fakultetsmedlens "köpkraft" är det därför rimligt att utnyttja ett index som följer löneutvecklingen för lärare. Här används medellöneutvecklingen för lektorer vid Uppsala universitet under den aktuella perioden som index. I figur 21 visas hur denna medellön utvecklats under perioden. Vidare anges vad löneutvecklingen skulle ha varit om den i riksdagsbesluten angivna löneomräkningen fått avgöra lönenivån. Som framgår av figuren har den faktiska löneutvecklingen gått avsevärt snabbare än den uppräknings av anslag som gjorts. Den faktiska löneutvecklingen kan utnyttjas för att undersöka hur de "reella" fakultetsmedlen (fasta belopp, löneindex) utvecklats. I figur 22 har detta löneindex applicerats på data i figur 20. Under perioden har de totala direkta medlen till UoH för forskning och

forskarutbildning således varit konstanta. Det är slående att de "reella" fakultetsmedlens minskning vid de äldre lärosätena är av samma storleksordning som ökningen av medel för forskning och forskarutbildning vid de yngre lärosätena. Det är också anmärkningsvärt att studiestödet för doktorander vid de äldre lärosätena uttryckt som "köpkraft" för doktorandlöner är konstant under perioden.

Ett annat sätt att illustrera hur fakultetsmedlen "urgröpts" är följande beräkning.

Antag att 10% av det reella fakultetsanslaget indexerat med löneutvecklingen enligt ovan (nominella medel minus minimibelopp för studiestöd omräknade med löneutvecklingen) används för att ge ett antal undervisande lektorer 25 % av sin tid för egen forskning. Detta ger ett antal lektorer som relateras till totala antalet lektorer för varje år. I figur 23 visas hur denna kvot utvecklats under perioden vid Uppsala universitet. Om man i detta räkneexempel ger ett antal lektorer 25 % tid för forskning så minskar andelen lektorer som de avsatta medlen räcker till från drygt 0,8 till 0,6 under perioden. Det är med denna bakgrund inte förvånande att många universitet och högskolor haft betydande svårigheter att erbjuda de under senare år befordrade professorer mera tid för forskning i anställningen efter befordran.

På grund av ökade lönekostnader för lärare under perioden så räcker fakultetsmedlen exempelvis till avsevärt mindre antal timmar till forskning för lärare. Denna utveckling har förstärkts i praktiken då de reella fakultetsmedlen är universitetens enda tillgängliga medel för motfinansiering i projekt, ett fenomen som blir allt vanligare. Det senare gäller särskilt för EU-projekt, där motfinansiering krävs. Det är i praktiken de "reella" fakultetsmedlen som även fått täcka kostnader för införandet av IT-infrastruktur. Ökade uppdrag till UoH som ej tilläggsfinansieras måste även till stora delar finansieras från de "reella" fakultetsmedlen.

Koppling av forskningsstöd och studerandeantal

I figur 24 anges för landet i sin helhet hur fakultetsmedel (fasta priser, löneindex) per registrerad student utvecklats. Denna indikator är ett mått på forskningsanknytningen i grundutbildningen. Minskningen är c:a 30 %. I den följande figuren (figur 25) visas samma utveckling för Uppsala universitet. Den relativa minskningen är liknande den för landet som helhet. I figur 26 visas hur de totala forskningsmedlen (fasta priser, löneindex) i landet per helårsregistrerad student utvecklats (en annan indikator för forskningsanknytningen av grundutbildningen). Expansionen av antalet studenter i grundutbildning har varit större än den för forskningsfinansiering mätt i "köpkraft" att anställa personal för forskning.

Medel för grundutbildning

I figur 27 visas hur medel för grundutbildning per helårsstudent för hela landet utvecklats under perioden 1994-2000. För grundutbildningsresurserna har det löneindex som tidigare beskrivits (se figur 21) använts. Figur 27 visar att resurserna per student avtar under perioden. Till detta bör läggas att vid periodens början fanns en betydande överproduktion så att antalet registrerade studenter var fler än de som behövdes för att uppnå prestationsmålen (jfr överproduktionen). I figuren dividerar man alltså med något för stora tal i periodens inledning. Dessutom har under perioden andelen naturvetenskap och teknik bland helårsregistreringarna ökat med 7 % (från andel 27% till andel 34%). Denna effekts bidrag till utvecklingen kan uppskattas. Dessa två effekter innebär att kurvan i figur 27 i realiteten är en ännu mera avtagande funktion. Förutom den minskning på c:a 7 000 kr per student, enligt figuren, ska läggas ytterligare c:a 3 000 kr med hänvisning till den ändrade andelen naturvetenskap och teknik. Det innebär en urgröpning av grundutbildningsresurserna med drygt 20 % under perioden. Detta är en grov uppskattning men stämmer rätt väl med de mera detaljerade och avancerade analyser som gjorts av andra på senare tid.

Utvecklingen av den totala omsättningen vid UoH

I figur 28 visas hur den totala omsättningen fördubblats vid UoH under nittiotalet och att den totalt är c:a 40 miljarder för närvarande. I den följande figuren (figur 29) visas motsvarande data för Uppsala universitet. I samma figur visas även hur den totala lönekostnaden vid Uppsala universitet utvecklats under senare år. Under den period som studerats utgör lönekostnaderna en ökande andel av omsättningen (från 50 till 60 %). Detta har sin förklaring i löneutvecklingen som illustreras i figur 21. Större och större andel av omsättningen måste användas till personalkostnader när anslagets ökning inte motsvarar löneutvecklingen. Denna utveckling kan ej fortgå utan allvarliga konsekvenser för kvaliteten för verksamheten. Möjligheten till ytterligare rationaliseringar genom personalminskningar är efter nittiotalets besparingar begränsade.

Utvecklingen och storleken av lönekostnaderna visar att den begränsade utvecklingen av personal som skett under perioden sannolikt förklaras av de ökade lönekostnaderna. Institutioner och fakulteter har helt enkelt inte funnit medel att anställa mer personal vilket egentligen hade krävts med tanke på de ökade åtagandena. Vid periodens ingång fanns det sannolikt ett visst utrymme för rationaliseringar. Dessa har emellertid genomförts under en kraftig expansion av verksamheten. Detta har lett till en reell uttunning av resurserna som sannolikt sänkt kvaliteten i verksamheterna i många fall.

Sammanställning av ursprunget till forskningsmedlen vid UoH

I tabell I visas schematiskt var de c:a 17 miljarder kronor per år för forskning och forskarutbildning som förbrukats i UoH vid nittiotalets slut har sitt ursprung.

Sammanställning av fördelningen av kostnader vid Uppsala universitet

I tabell II visas schematiskt hur omsättningen på 3,5 miljarder kronor fördelas på olika kostnadslag och finansieringskällor vid Uppsala universitet år 2000.

Personliga reflektioner:

I vad som hittills framförts har jag försökt undvika att införa personliga värderingar i kommentarerna till data och utvecklingen. I det följande ges dock några personliga kommentarer och värderingar.

Hur kan problemen med de minskade fakultetsmedlen för forskning åtgärdas?

Sverige har ett bra system för forskning och högre utbildning men det är enligt denna analys underfinansierat i utförarledet sedan flera år. I andra sammanhang har framförts analyser över hur medel måste tillföras grundutbildningen för att säkra kvaliteten i undervisningen och så har också skett i viss mån, när en uppräknig av ersättningarna för humaniora och samhällsvetenskap nyligen gjorts. Förslag som gäller ökad finansiering av grundutbildningen innebär här att de sk ersättningarna i grundutbildningen ska höjas ytterligare. Sedan vissa medel nyligen tillförts det humanistiskt-samhällsvetenskapliga området, förväntas enligt min mening i första hand en förstärkning inom teknik och naturvetenskap samt medicin och farmaci eller möjligen en höjning av alla ersättningar.

Den stora expansionen av grundutbildningen som krävt och medfört att nya universitet och högskolor byggts har lett till önskemål om en utbyggnad av forskningen vid de nya institutionerna. Därmed skulle även högskolelagens krav på forskningsanknytning av grundutbildningen vid de nya institutionerna uppfyllas. Utbyggnaden kräver även en ökad tillgång på forskarutbildade lärare och därför har de äldre universiteten tillförts ökade nominella resurser för forskarutbildning. Detta har för övrigt i praktiken lett till ökad belastning av lärarna vid dessa lärosäten, inga direkta medel för handledning av alla nya doktorander har tillförts (för den nya forskarskolesatsningen har dock vissa medel för handledning tillförts även de äldre lärosätena). Som resultat av denna utveckling har det uppenbarligen inte funnits medel tillgängliga att bygga ut forskningen vid de äldre lärosätena i takt med grundutbildningens expansion.

I mera ingående analyser av utvecklingen av grundutbildningen än den som gjorts ovan, är slutsatsen att det skett en 15-20%ig besparing under senare år. Detta bekräftas av analysen i denna rapport. Här (figurerna 22 och 23) visas att det direkta forskningsstödet till de äldre lärosätena (fakultetsmedlen) har reducerats i praktiken. Detta har lett till en sänkning av fakultetsmedel per grundutbildningsstudent. På grund av löneutvecklingen har "köpkraften" för de ökade totala forskningsmedlen reellt endast ökat marginellt under decenniet. Om denna utveckling sätts i relation till utvecklingen av studerandeantal visar även denna indikator att forskningsmedel per student minskat kraftigt. Därmed måste slutsatsen dras att det senaste decenniet inneburit en förtunning av resurserna till UoH, dvs utförarna av den huvudsakliga akademiska utbildningen och forskningen i landet.

Utvecklingen måste anses vara alarmerande med tanke på de förväntningar på och den potential som systemet för högre utbildning och forskning har i att bli "motorn" för landets utveckling mot ett kunskapssamhälle och därmed bidra till att säkra den demokratiska och ekonomiska utvecklingen.

Utbildningsminister Östros har pekat på att Sverige framstår som mycket framgångsrikt i internationella jämförelser vad gäller citeringar och publikationer. Det finns med den utveckling som visas på här knappast anledning att tro att detta kommer att gälla i framtiden, då resultaten av dagens satsningar blir avgörande för mätningar av detta slag.

Sedan slutet av 1970-talet är finansieringen av grundutbildning och forskning/forskarutbildning separerade. Detta är inte en lycklig ordning.

En restauration av systemet skulle kunna åstadkommas med en särskild förstärkning av ersättningen i grundutbildningen kopplad till forskningsanknytningen av grundutbildningen. Denna förstärkning skulle uttrycka just grundutbildningens forskningsanknytning. En sådan förstärkning skulle både gynna grundutbildningen och forskningen. Dessa nya medel skulle vidare kopplas till antalet helårsstudenter och därmed tillfalla såväl universitet som högskolor.

En annan teknik att öka fakultetsanslagen vore att koppla en ökning av fakultetsmedlen till en ökning av medel för forskarutbildning. Till studiestödet för forskarutbildning görs ett tillägg för ökade kostnader för handledning och driftmedel per studiestödsrum.

Som komplement till en förstärkning av ersättningarna i grundutbildning för forskningsanknytning skulle Vetenskapsrådet eller något annat organ tillföras nya forskningsmedel att fördela mycket långsiktigt som fakultetsmedel till universitet och fakulteter efter prövning med "peer review". Fakulteter, universitet och högskolor skulle alltså i konkurrens tävla om dessa medel. Därmed skulle kvalitetsaspekten, som ofta betonats av departementsledningen på senare tid, tillgodoses. Det skulle också sannolikt vara möjligt att uppdra åt en eller flera av de offentliga stiftelserna att använda sina medel för detta ändamål.

Ytterligare en möjlighet vore att riksdagen beslöt om en uppdelning av universiteten i forskningsuniversitet, universitet och högskolor och lade förstärkningar av fakultetsanslagen på forskningsuniversiteten. En förutsättning för en sådan lösning vore dock att en viss särskild ersättning för forskningsanknytningen tillföll varje lärosäte, förslagsvis med den modell som föreslagits ovan, för att garantera viss forskningsanknytning i all grundutbildning i landet. Sannolikt vore denna utväg den ekonomiskt mest realistiska vägen att välja för att nå målet att 50 av en årskull före 25 års ålder ska påbörja högre utbildning och samtidigt skapa förutsättningar för internationellt konkurrenskraftiga forskningsmiljöer i Sverige.

Det svenska systemet bygger på en balans mellan direkta statsanslag för forskning på lång sikt och medel som på kort sikt fördelas i konkurrens av forskningsråd, stiftelser och andra organ. Denna balans har rubbats till universitetens (forskningsutförarnas) nackdel på senare år. En fortsatt ensidig satsning av staten på forskningsråden ger inte den långsiktighet som fakultetsmedlen fördelade bland fakulteterna ger. Balansen måste återställas för en sund utveckling av systemet för högre utbildning och forskning genom att nu satsa även på utförarna, UoH.

Uppskattning av kostnaden för att "återställa" fakultetsmedlens "köpkraft" till den för tio år sedan.

De data som ställts samman i figur 24 kan enkelt utnyttjas för att uppskatta kostnaden för en återställning till "forskningstätheten" per student i grundutbildning som rådde vid periodens ingång. Figuren visar att en 30 % ökning (c:a 10 000 kr per student) skulle krävas av de "reella" fakultetsmedlen, dvs med c:a 300 000 studenter i utbildning innebär det c:a 3 miljarder kr. Just detta val av period är självklart godtyckligt men uppskattningen antyder vilka belopp som krävs för en restaurering av systemet för högre utbildning och forskning.

Besparingarna under nittiotalet - effektivisering och/eller kvalitetssänkning?

Tveklöst har utvecklingen vad gäller finansiering av högre utbildning och forskning inneburit en effektivisering av verksamheten som en rimlig del av saneringen av statens finanser. Lärare/forskare och studenter presterar nu mera för mindre pengar. Kvaliteten har uppehållits och till och med ökat i vissa delar av systemet. I andra områden har sannolikt kvaliteten sjunkit. Institutioner och projekt som omfattar mycket personal och resurser har rimligen haft större möjligheter att rationalisera medan andra verksamheter (specialiteter) som bygger på en eller ett fåtal personer har haft svårare att uppehålla kvaliteten (se Högskoleverkets nyligen publicerade utvärdering av Klassiska språk). Högskolan har under denna process blivit mera beroende av projektfinansiering, dvs verksamhet som styrs av andra prioriteringar än högskolans.

Det framgår av denna rapport att resurstätheten i verksamheter uttryckt i olika indikatorer har minskat kraftigt. Det är sannolikt inte realistiskt att förvänta sig att kvaliteten på sikt kommer att gå att uppehålla i många verksamheter utan förstärkningar. Ett annat problem är att det i många fall visar sig först efter många år om kvaliteten sjunkit och i andra fall är det mycket svårt att detektera kvalitetsändringar.

Det har redan påpekats att besparingarna i den högre utbildningen och forskningen genomförts under en kraftig expansion. Antalet studenter har ökat med 80% och även inom forskningen har det varit en expansion om än en

mera begränsad ökning på grund av att löneökningarna tagit en betydande andel av de nominella ökningarna i forskningsmedel. Expansionen av den totala verksamheten under den studerade perioden är omfattande. Ökningen av lönernas andel av omsättningen i kombination med att personalen är hårt belastad är olycksbådande.

En kvalitet som minskat i särskilt tydlig mening är UoH:s förmåga att långsiktigt planera för god forskning och därmed utbildning. Genom urholkningen av fakultetsmedlens "lönekraft" har UoH:s möjlighet att skapa nya kärnor av forskningskompetens minskat. Dessa kompetenskärnor ska förnya forskningen så att olika finansörer kan ta emot högkvalitativa ansökningar om medel för forskning inom nya områden och som ska skapa ny kunskap och därmed bl a förnya grundutbildningen.

Kommentarer

Under den senaste tioårsperioden har det svenska systemet för högre utbildning och forskning med UoH som huvudutförare genomgått en omfattande förvandling. Ökade uppdrag inom grundutbildning och forskning i **kombination med kraftiga rationaliseringar** (som för statlig förvaltning i övrigt och under fältropet sanering av statens utgifter) är särdraget för UoH jämfört med andra statliga områden. Detta har skapat en urgröpning av resurstätheten, som lett till att de anställda visar tecken på utmattning, studenterna tecken på desillusion om kvaliteten i utbildningen och att ökningstakten i produktionen av forskningsresultat avtar.

Stora förväntningar och förhoppningar ställs idag på systemet för högre utbildning och forskning som bas för ekonomisk och kulturell tillväxt av Sverige i det nya kunskapssamhället. Förhoppningarna om och problemen att åstadkomma detta är inte bara ett svenskt fenomen. Att "massifiera" högre utbildning med bibehållen kvalitet i samma system som ska producera ny kunskap i internationell konkurrens (dvs en kostsam elitistisk verksamhet) är ingen enkel uppgift, särskilt om det ska ske med minskande resurser. Det vore knappast ekonomiskt möjligt eller lämpligt att sära på uppgifterna i två separata system i ett litet land som Sverige, möjligen att ge olika delar av UoH olika uppgifter i systemet. Finansierat på en rimlig nivå skulle UoH kunna bli en enorm framtida kraft i den internationella konkurrensen. I ett statsfinansiellt perspektiv är de förstärkningar som skulle krävas relativt begränsade. Sverige skulle kunna välja en framtid där högre utbildning och forskning i större utsträckning än idag sågs som en investering för just framtiden. I många analys är de amerikanska universiteten, snarare än den amerikanska försvarsmakten, förklaringen till den dominerande ställning USA har i världen.

Av omtanke om vårt lands framtid och konkurrenskraft bör ansvariga politiker förhålla sig till de problem som påpekats i denna rapport. Det finns enligt min mening en stor potential i våra studenter och lärare/forskare och den "svenska

modellen", men det brinner i knutarna, lärarkolleger "går väggen" och studenterna klagar. Det behövs snabba och kraftfulla åtgärder! Svenska universitet och högskolor är beredda att göra fortsatta kraftansträngningar men vi behöver inom nära framtid ett förstärkt stöd av samhället i form av ökade resurser.

Sammanfattning

Kombinationen av en omfattande expansion av grundutbildning och forskning under en period av statliga rationaliseringar har lett till en uttunning av resurstätheten i det svenska systemet för högre utbildning och forskning. Nya finansieringskällor i form av offentliga stiftelser, EU och Vetenskapsrådet och ökat stöd till dessa löser inte problemen med att säkra långsiktig forskningskompetens. UoH måste tillföras ökade infrastrukturresurser (fakultetsmedel) för att som utförare säkra långsiktig kärnkompetens som finansiärer kan replikera på för satsningar under några år. En sådan satsning skulle även stärka forskningsbasen för grundutbildningen och öka kvaliteten i denna.

Personalen vid UoH visar tecken på utmattning och utbrändhet, studenterna klagar på kvaliteten i undervisningen och forskningsproduktionen visar tecken på att mattas. Snabba åtgärder krävs om Sverige ska kunna på allvar konkurrera internationellt i framtiden i det nya kunskapssamhället.

Tabell I

Sammanställning av den totala forskningsfinansieringen vid UoH år 2000 (milliarder kronor)

Fakultetsmedel	7,1 (varav drygt 1 studiestöd)
Uppdragsforskning + avgifter	1,8
Bidrag till forskning	7,9

Bidrag till forskning består av

Forskningsråd	1,5
Svenska organ utan vinstsyfte	2,8 (varav Off. stift. - 1,5 , KAW+ Cancerfonden - 1)
EU	0,5
Statliga myndigheter.	2,5
Övrigt	<u>0,6</u>
(Kommun, Landsting Svenska och utländska företag, Utländska stiftelser etc)	7,9

Tabell II

Uppsala universitet i ekonomisk sammanfattning (uttryckt i miljarder kr)

Total omsättning	3,5
------------------	-----

Kostnader:

Personal	2,0
Lokaler	0,5
Drift	0,7
Avskrivningar	0,2
Övrigt	0,1

Intäkter:

Grundutbildning	0,9
Fakultetsanslag	1,1
Bidrag från finansiärer, forskning	1,3
Övrigt	0,2

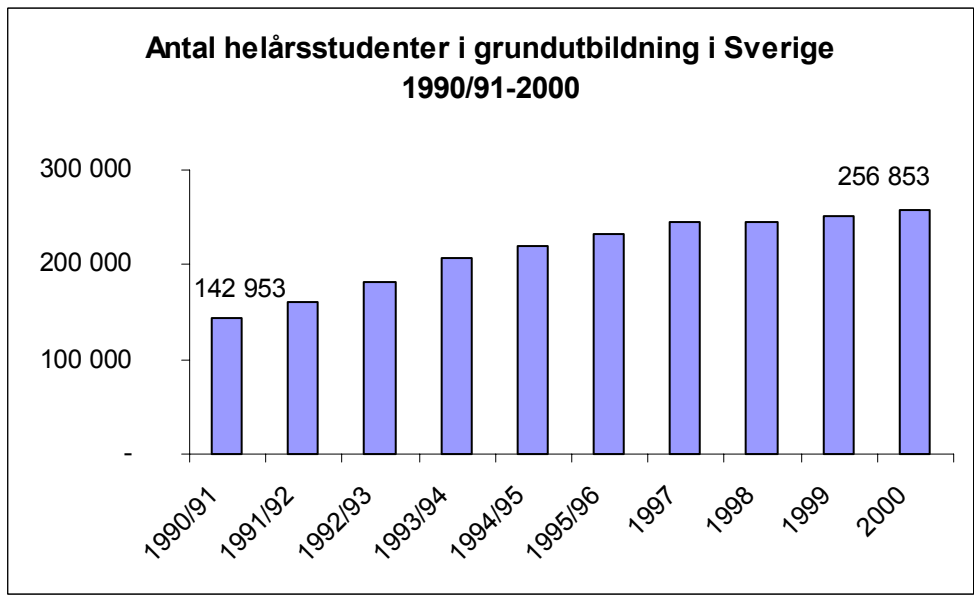

Fig 1.

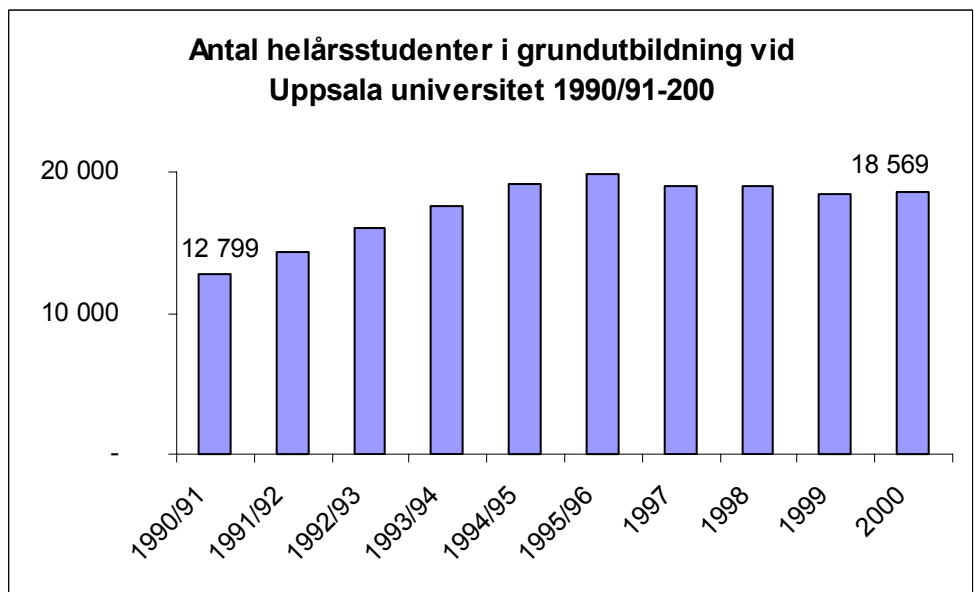

Fig. 2

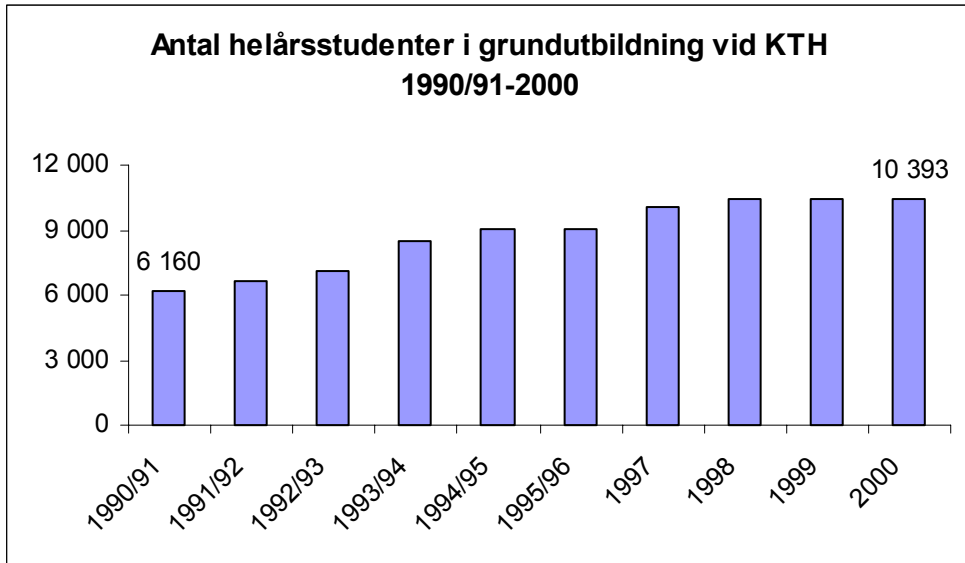

Fig. 3

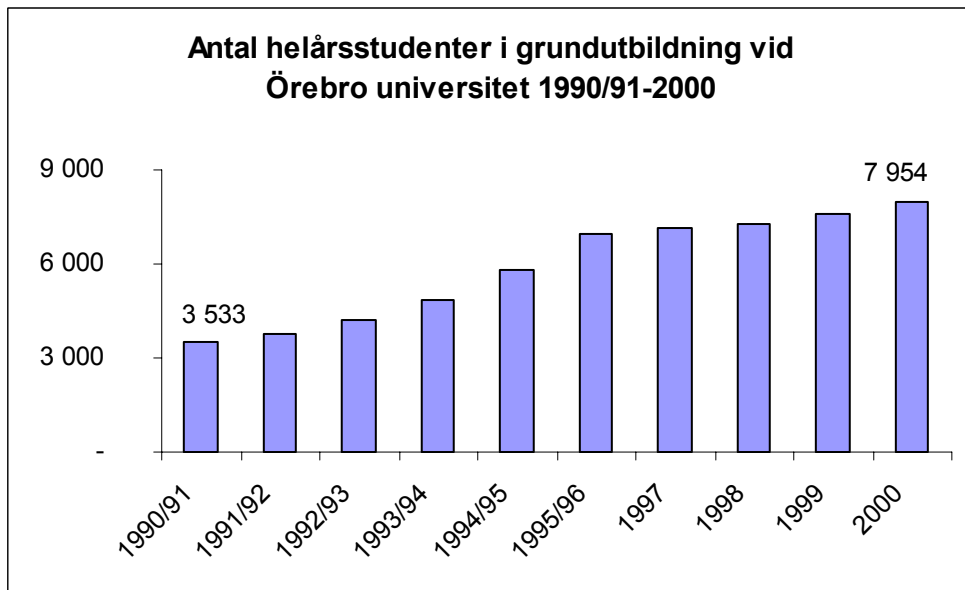

Fig. 4

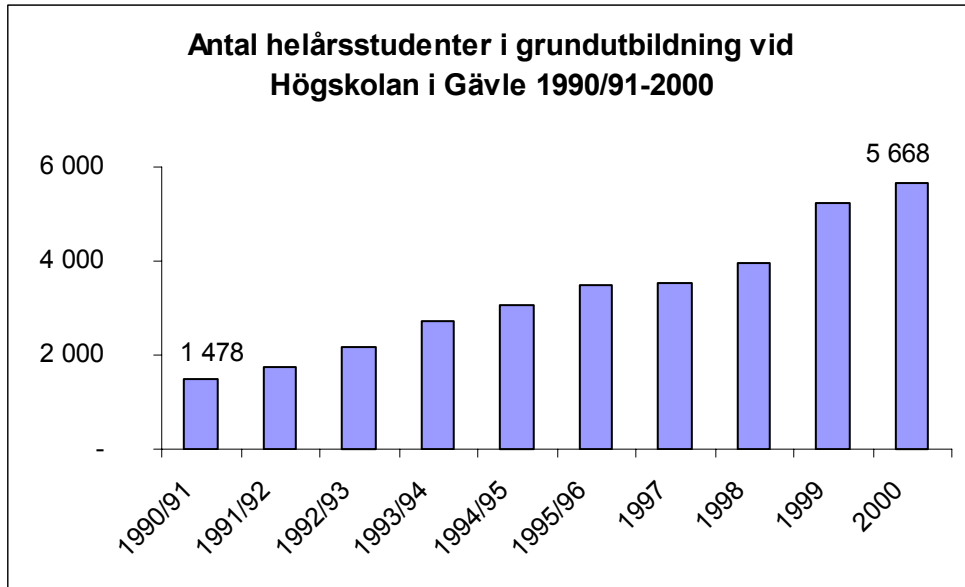

Fig. 5

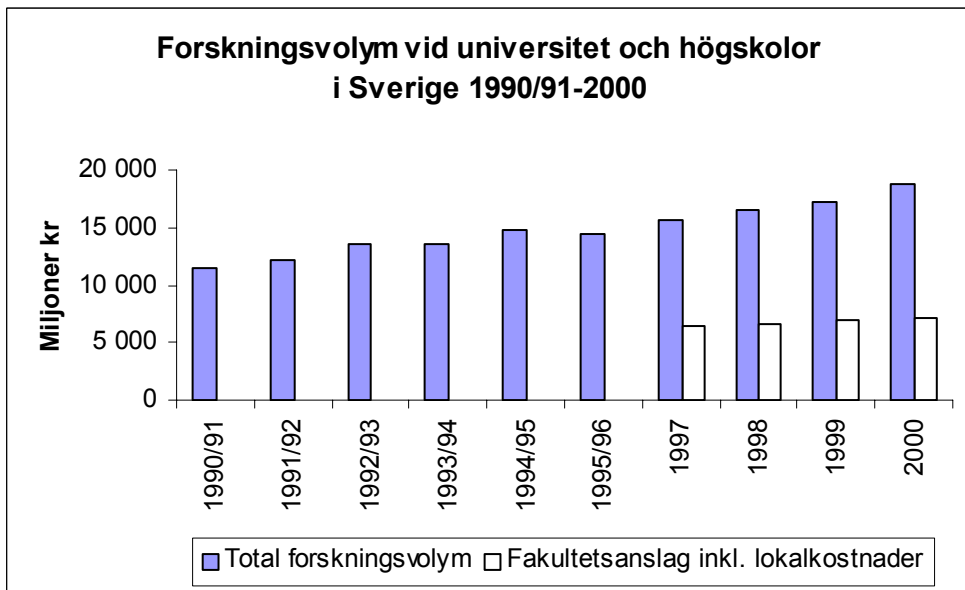

Fig. 6

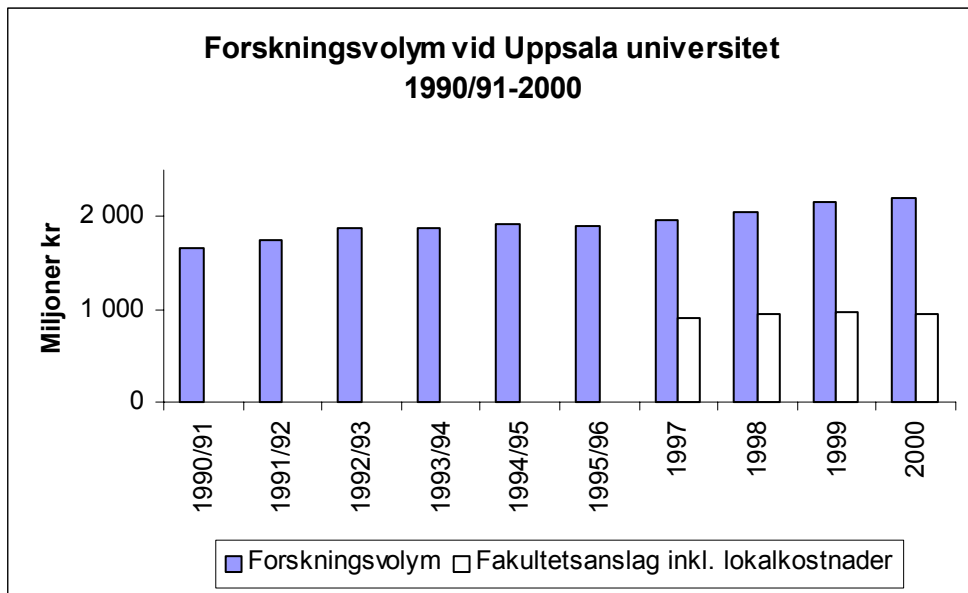

Fig. 7

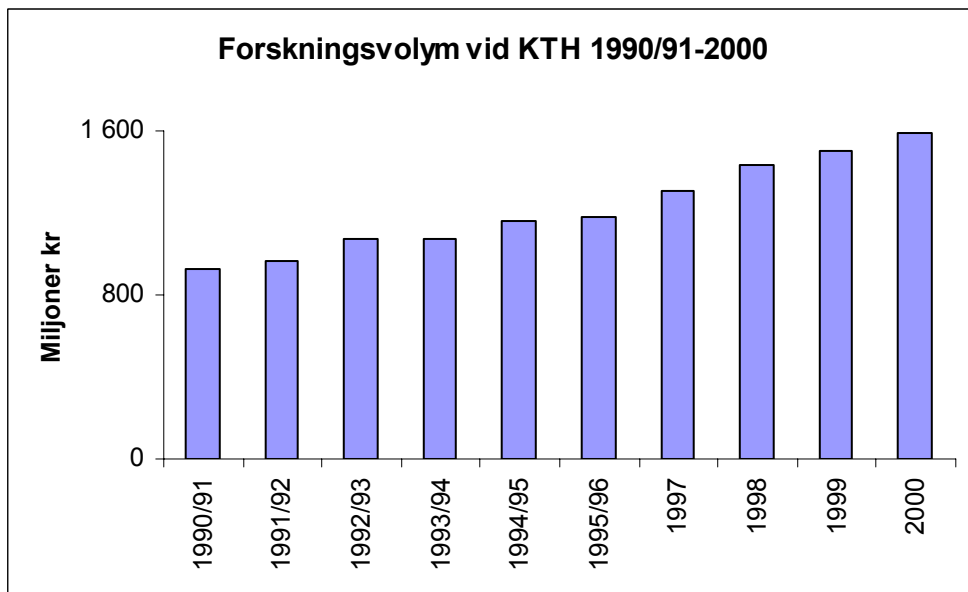

Fig. 8

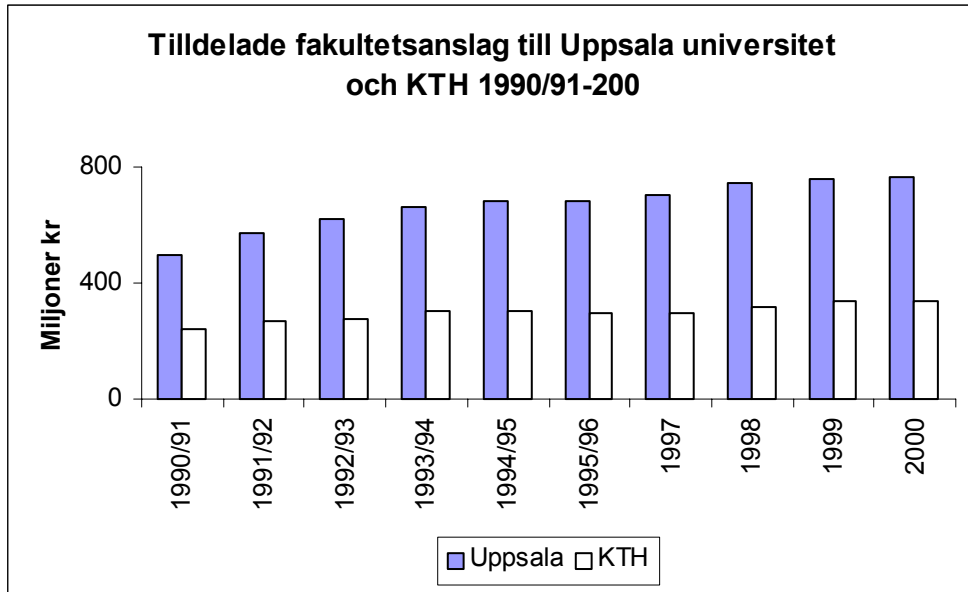

Fig. 9

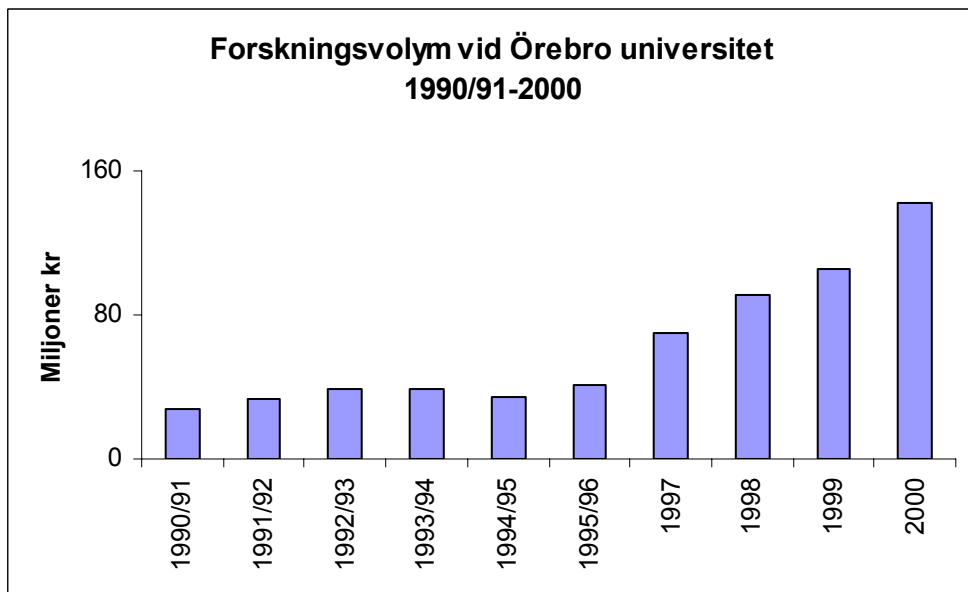

Fig. 10

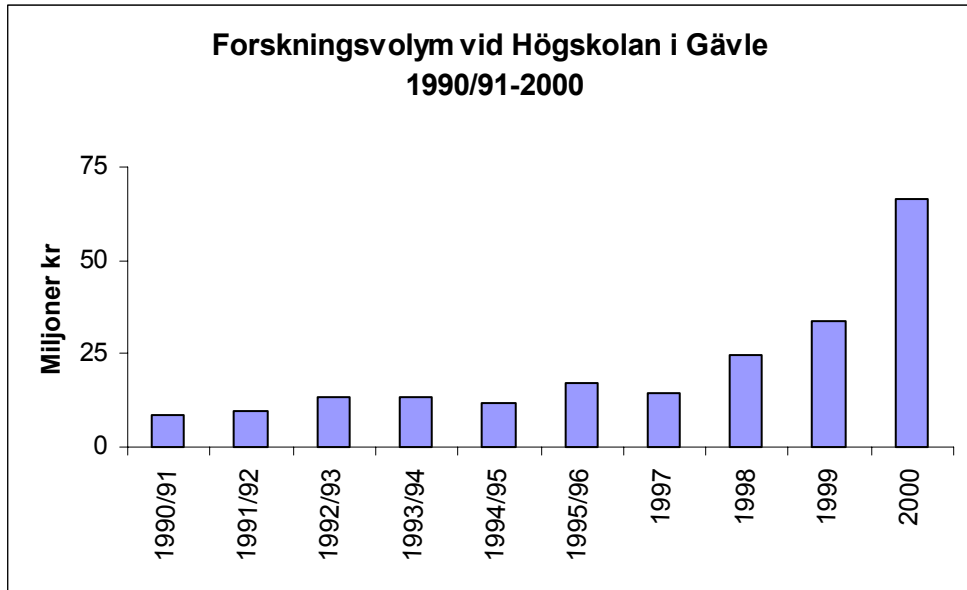

Fig. 11

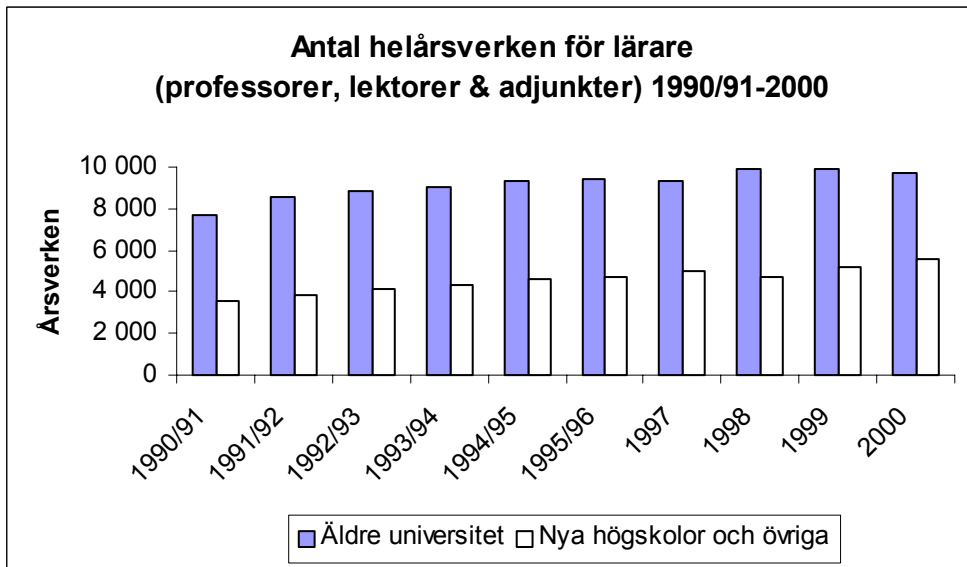

Fig. 12

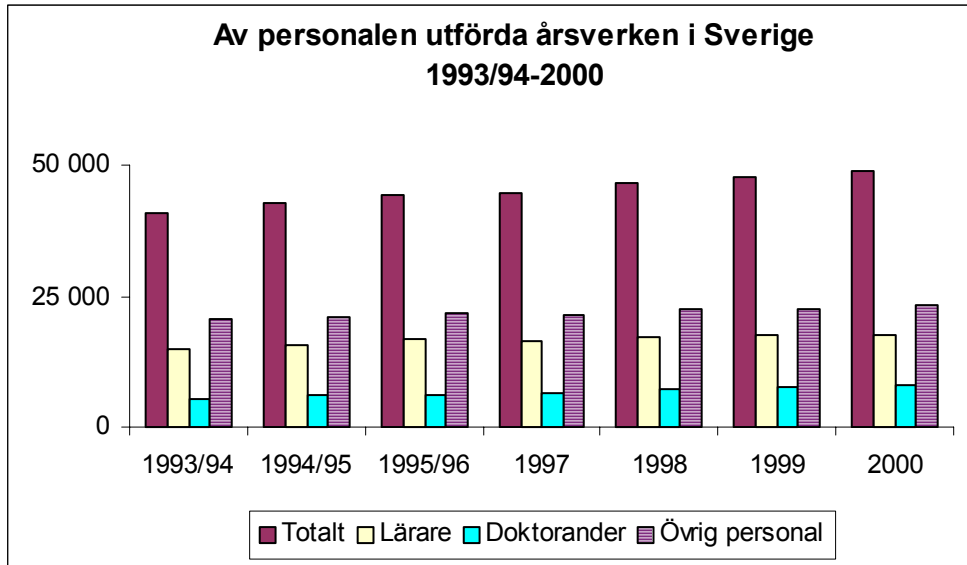

Fig. 13

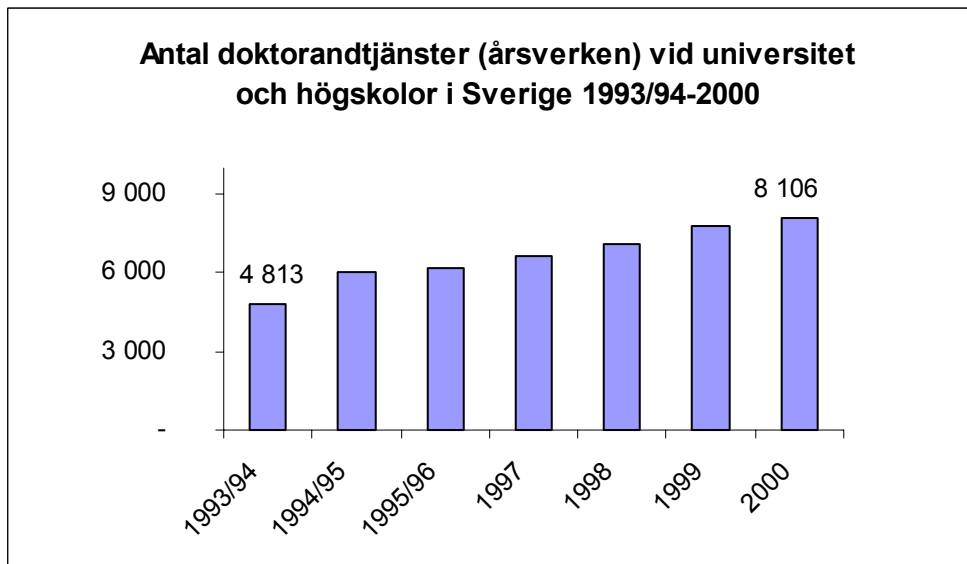

Fig. 14

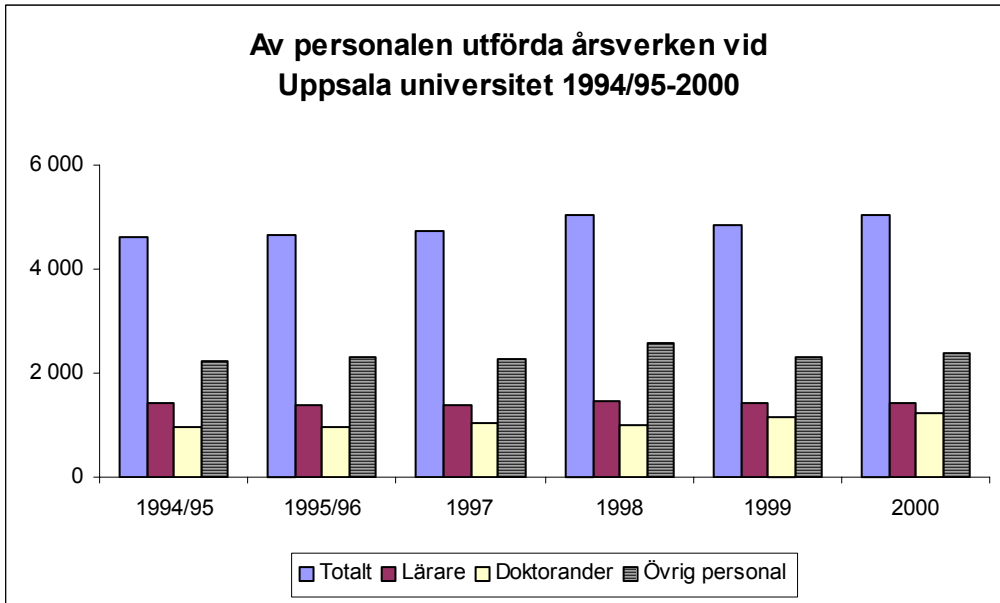

Fig. 15

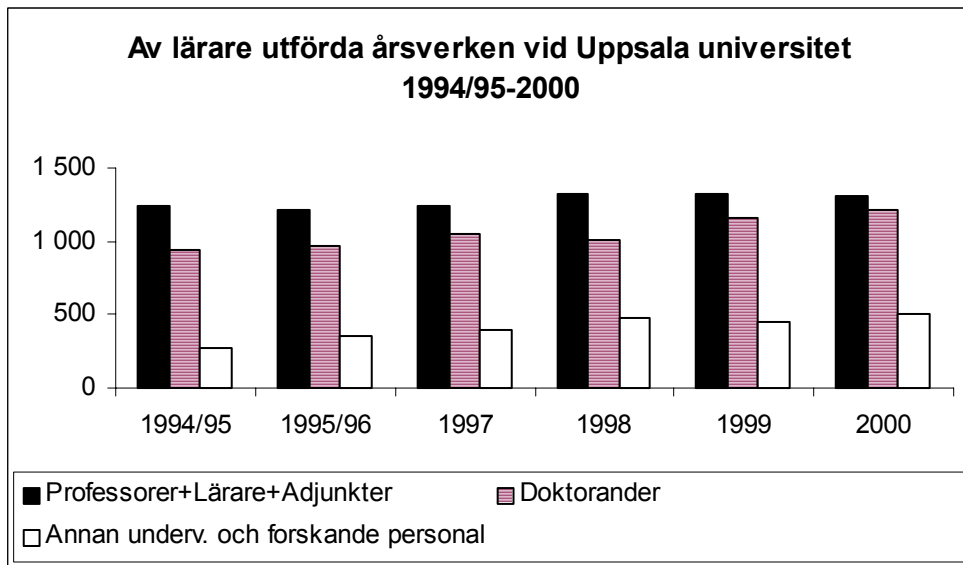

Fig. 16

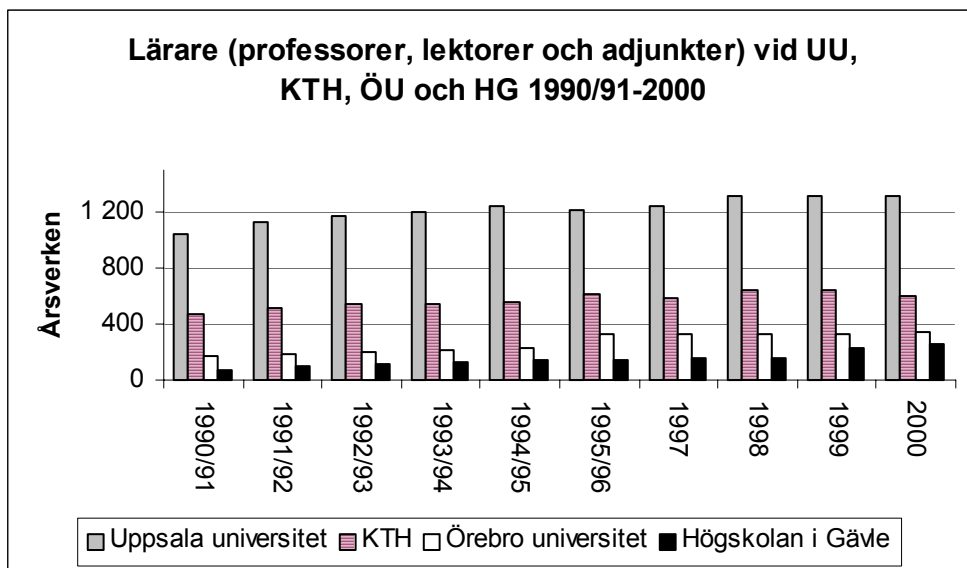

Fig. 17

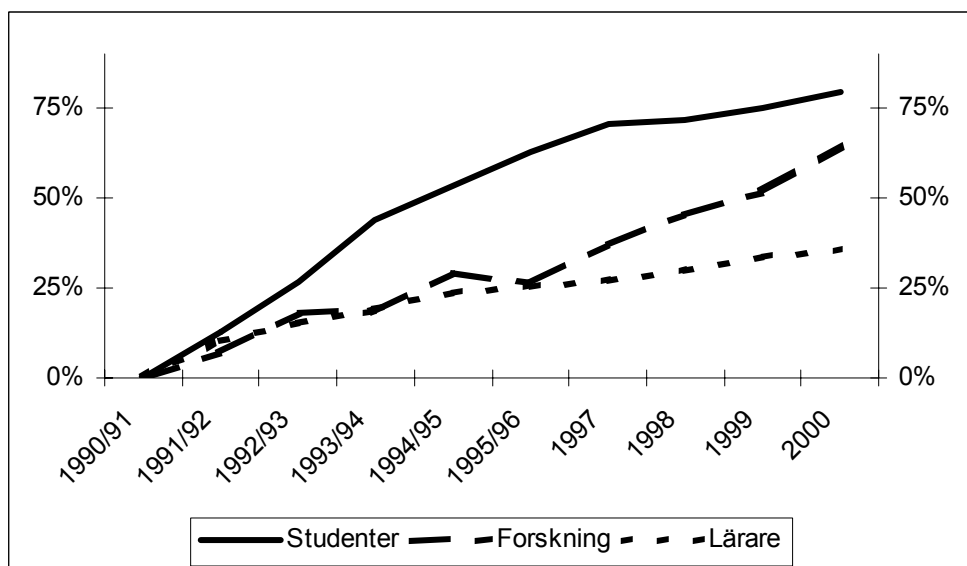

Fig. 18

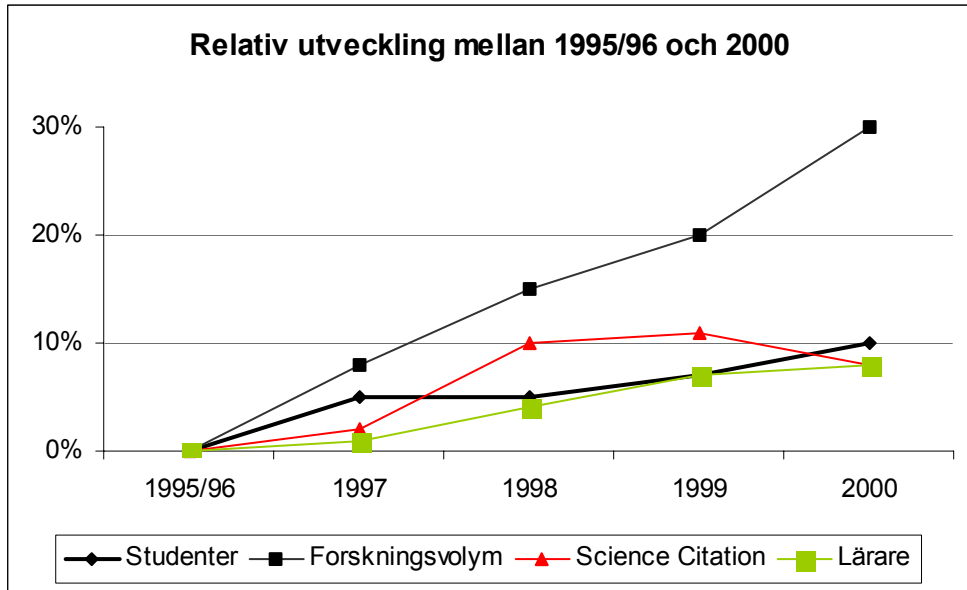

Fig. 19

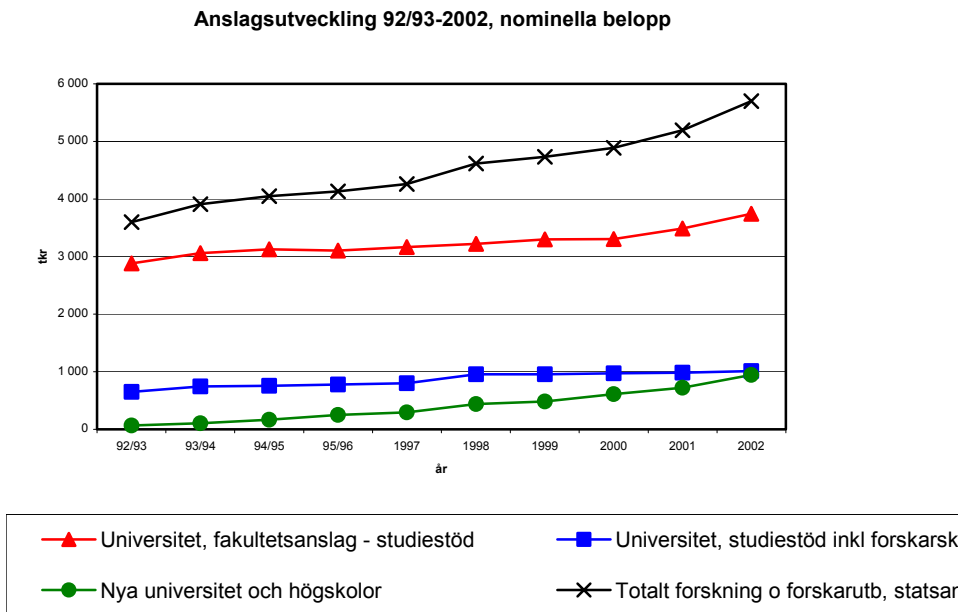

Fig. 20

Jämförelse mellan faktisk lönekostnad, universitetslektor vid Uppsala universitet, och lönekostnad beräknad enligt pris- och löneomräkning

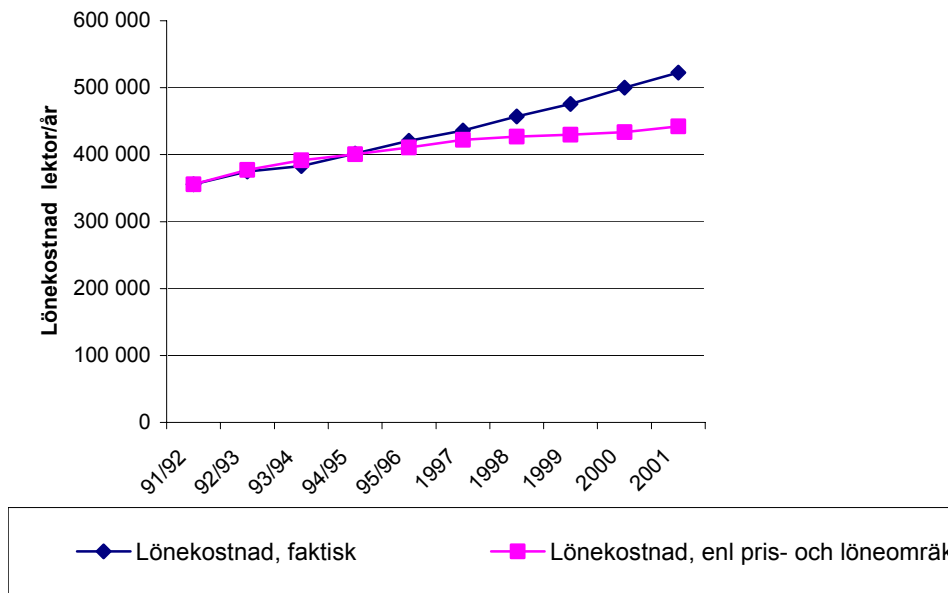

Fig. 21

Anslagsutveckling 92/93-2002, fasta priser, löneindex

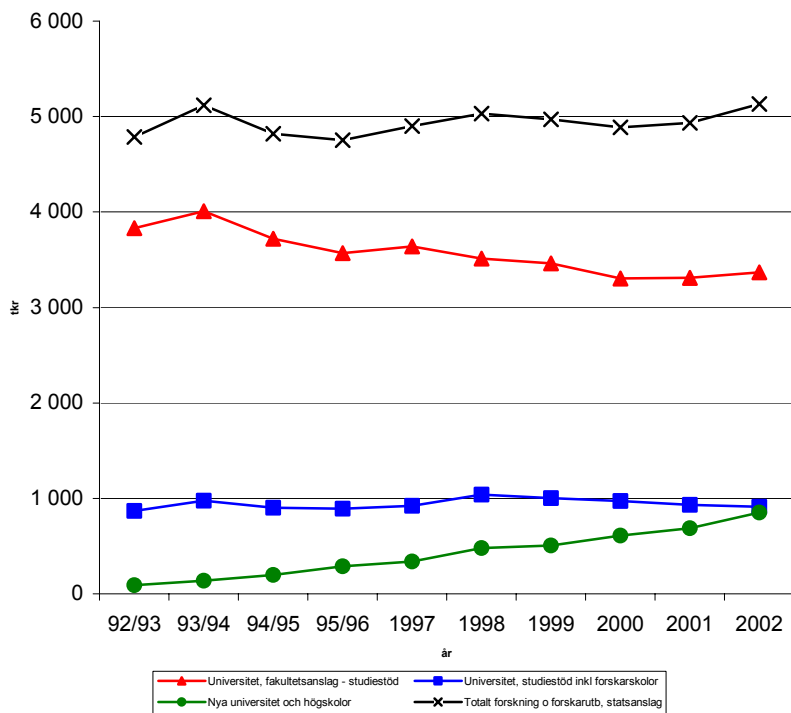

Fig. 22

Kvot lekt med 25 % forskning/antal lekt UU

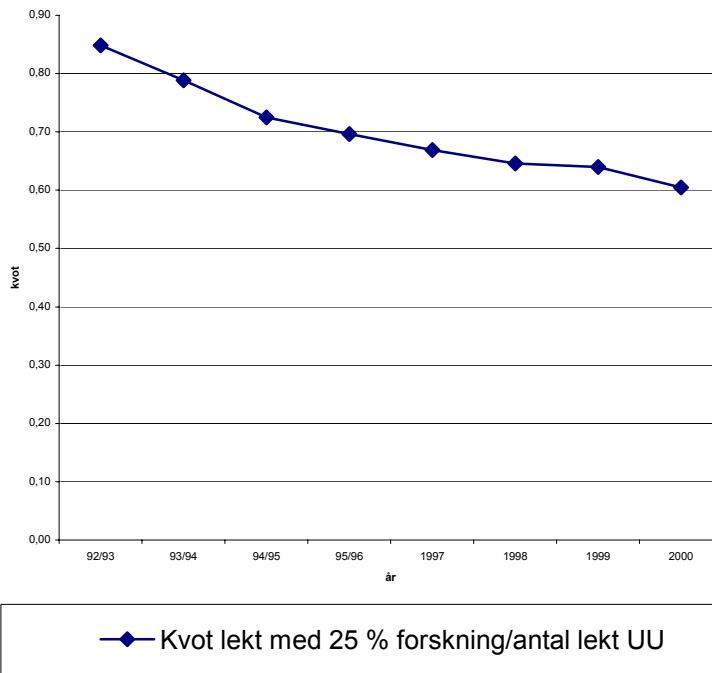

Fig. 23

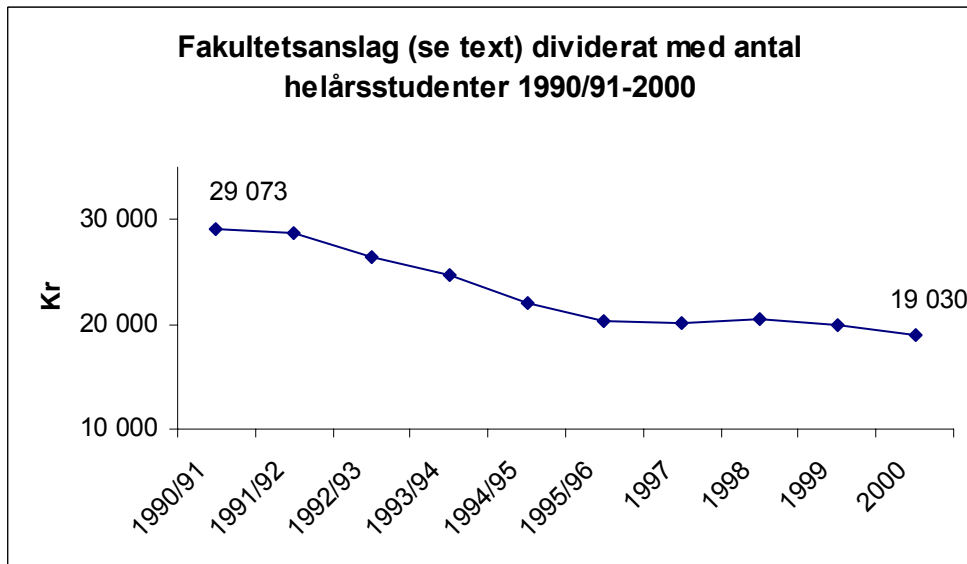

Fig. 24

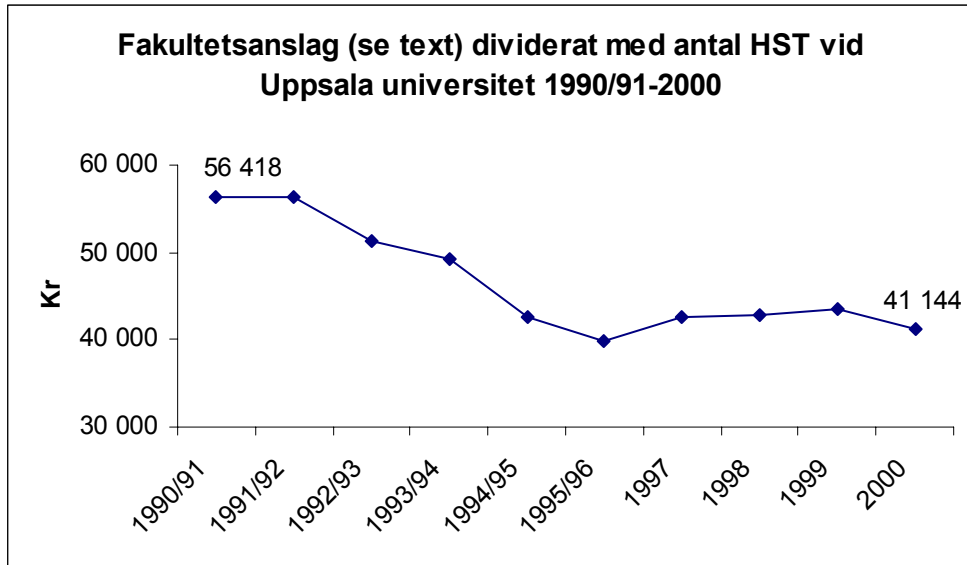

Fig. 25

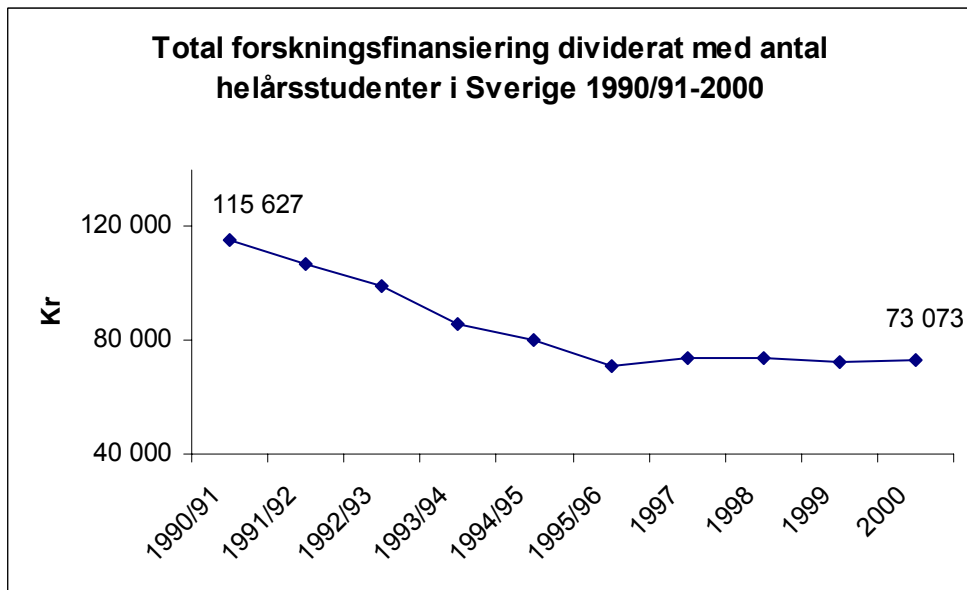

Fig. 26

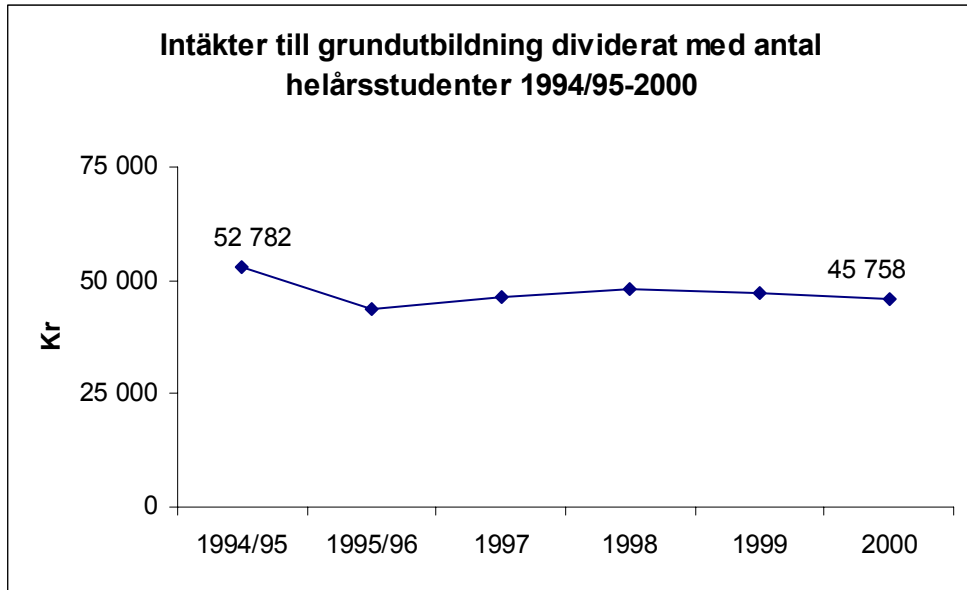

Fig. 27

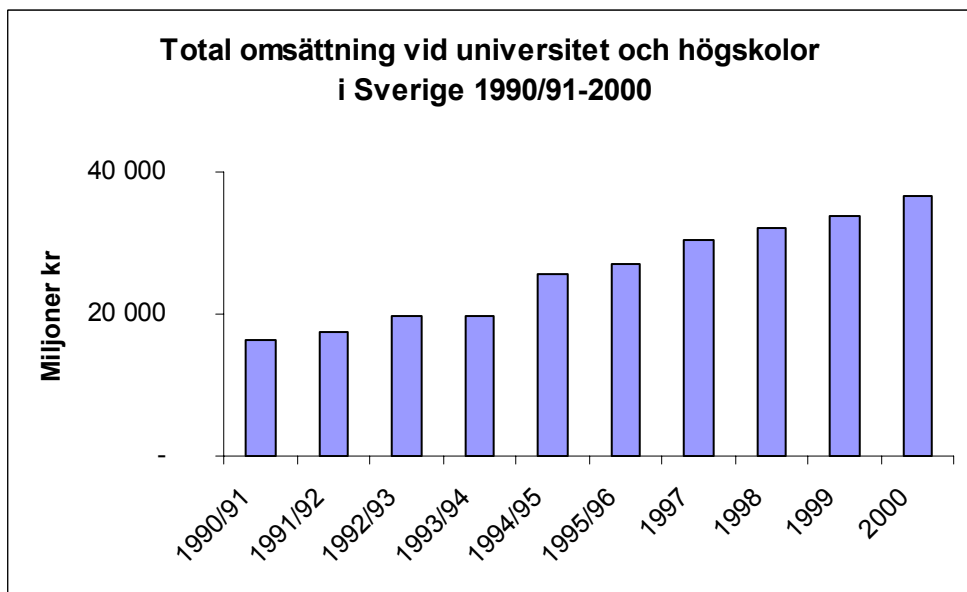

Fig. 28

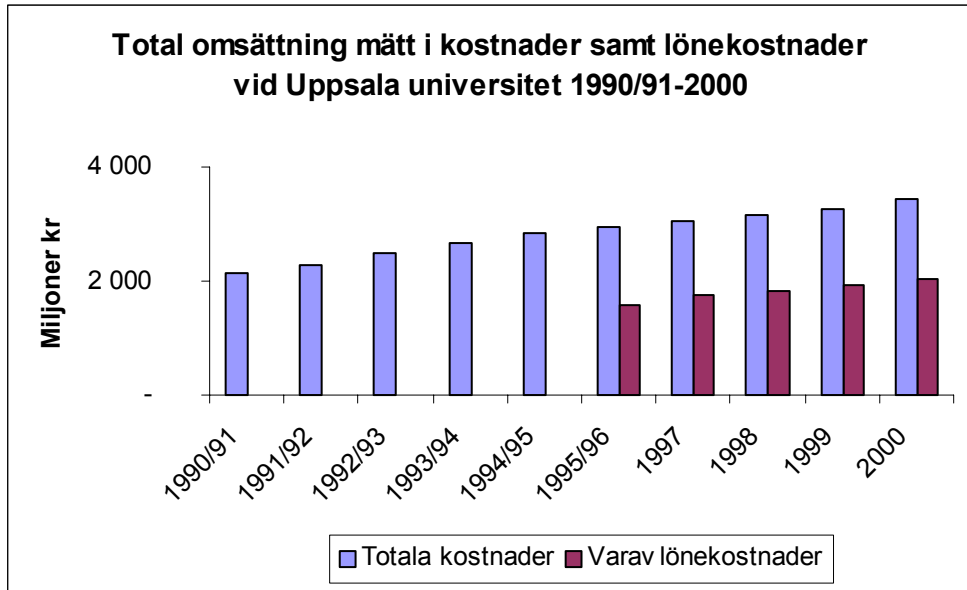

Fig. 29

Tabellbilaga

Figurer 1-5

Antal helårsstudenter i grundutbildning (exklusive uppdragsutbildning)

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Sverige	142 953	160 994	181 183	205 988	218 995	233 079
Uppsala	12 799	14 343	16 013	17 642	19 091	19 797
KTH	6 1060	6 611	7 137	8 521	9 090	9 053
Örebro	3 533	3 790	4 230	4 839	5 788	6 981
Gävle	1 478	1 749	2 149	2 742	3 070	3 475

År	1997	1998	1999	2000
Sverige	244 111	245 462	250 555	256 853
Uppsala	18 970	18 940	18 382	18 569
KTH	10 044	10 418	10 445	10 393
Örebro	7 159	7 278	7 603	7 954
Gävle	3 520	3 975	5 213	5 668

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Figurer 6-8

Total forskningsvolym samt i figur 7 och 8 fakultetsanslag inklusive lokalkostnader för åren 1997-2000 i miljoner kr nominella belopp

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Sverige:						
Forskningsvolym	11 400	12 202	13 497	13 497	14 757	14 454
Fakultetsanslag inkl.lokalkostnader	-	-	-	-	-	-
Uppsala:						
Forskningsvolym	1 652	1 738	1 882	1 882	1 909	1 903
Fakultetsanslag inkl.lokalkostnader	-	-	-	-	-	-
KTH:						
Forskningsvolym	923	970	1 074	1 074	1 158	1 185

År	1997	1998	1999	2000
Sverige:				
Forskningsvolym	15 670	16 604	17 301	18 769
Fakultetsanslag inkl.lokalkostnader	6 375	6 687	7 024	7 195
Uppsala:				
Forskningsvolym	1 959	2 043	2 158	2 202
Fakultetsanslag inkl.lokalkostnader	906	943	971	947
KTH:				
Forskningsvolym	1 303	1 433	1 501	1 591

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Figur 9

Tilldelade fakultetsanslag i miljoner kr nominella belopp

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Uppsala	498	573	618	664	684	685
KTH	240	266	276	301	306	297

År	1997	1998	1999	2000
Uppsala	701	744	761	764
KTH	300	317	335	335

Källa: Budgetpropositioner

Figurer 10-11

Total forskningsvolym i miljoner kr nominella belopp

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Örebro	28	33	39	39	34	41
Gävle	8	10	13	13	12	17

År	1997	1998	1999	2000
Örebro	69	92	105	142
Gävle	14	25	34	67

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Figur 12

Antal helårsverken för lärare (professorer, lektorer och adjunkter uppdelade på universitet samt nya universitet och högskolor)

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Universitet	7 728	8 593	8 879	9 086	9 292	9 441
Nya universitet och högskolor	3 528	3 872	4 112	4 363	4 635	4 678

År	1997	1998	1999	2000
Universitet	9 302	9 927	9 860	9 727
Nya universitet och högskolor	5 108	4 699	5 239	5 550

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Kommentar:

Med 1990/91 och 1991/92 avser antal personer. Fr.o.m. 1992/93 avses antal helårsverken. Med universitet avses Uppsala, Lund, Stockholm, Göteborg, Umeå, Linköping, Karolinska institutet, KTH, Luleå, SLU och Chalmers.

Figurer 13-14

Av personalen utförda helårsverken i Sverige samt antal doktorandtjänster

År	1993/94	1994/95	1995/96	1997	1998	1999	2000
Totalt	40 859	42 767	44 424	44 737	46 683	47 608	48 988
Lärare	14 974	15 756	16 649	16 597	17 108	17 406	17 643
Doktorander	4 813	6 031	6 169	6 624	7 124	7 760	8 105
Övrig personal	20 686	20 980	21 606	21 516	22 451	22 443	23 240

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Kommentar:

I kategorin övrig personal ingår annan undervisande och forskande personal, teknisk personal, administrativ personal och bibliotekspersonal.

Figur 15

Av personalen utförda helårsverken vid Uppsala universitet

År	1994/95	1995/96	1997	1998	1999	2000
Totalt	4 603	4 647	4 713	5 057	4 864	5 028
Lärare	1 419	1 372	1 387	1 464	1 419	1 436
Doktorander	944	962	1 053	1 009	1 156	1 220
Övrig personal	2 240	2 313	2 273	2 585	2 287	2 372

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Kommentar:

I kategorin övrig personal ingår annan undervisande och forskande personal, teknisk personal, administrativ personal och bibliotekspersonal.

Figur 16

Av lärare utförda helårsverken vid Uppsala universitet

År	1994/95	1995/96	1997	1998	1999	2000
Professorer, lärare och adjunkter	1 238	1 214	1 239	1 320	1 317	1 311
Doktorander	944	962	1 053	1 009	1 156	1 220
Annan undervisande och forskande personal	270	352	389	473	452	503

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Figur 17

Antal helårsverken för lärare (professorer, lektorer och adjunkter) vid Uppsala universitet, KTH, Örebro universitet och vid Högskolan i Gävle

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Uppsala	1 046	1 125	1 169	1 204	1 238	1 214
KTH	466	521	540	549	558	611
Örebro	170	186	206	219	231	324
Gävle	69	105	112	126	140	146

År	1997	1998	1999	2000
Uppsala	1 239	1 320	1 317	1 311
KTH	590	636	639	606
Örebro	326	333	330	343
Gävle	156	159	235	264

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Kommentar:

Åren 1990/91 och 1991/92 avser antal personer. Fr.o.m. 1992/93 avses antal helårsverken.

Figur 18

Relativ förändring för parametrarna studenter, forskning och lärare för universitet och högskolor i Sverige sedan 1990/91

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Helårsstudenter	142 953	160 994	181 183	205 988	218 995	233 079
Relativ förändring sedan 1990/91	-	13 %	27 %	44 %	53 %	63 %
Forskning	11 400	12 202	13 497	13 497	14 757	14 454
Relativ förändring sedan 1990/91	-	7 %	18 %	18 %	29 %	27 %
Lärare	11 256	12 465	12 991	13 448	13 927	14 119
Relativ förändring sedan 1990/91	-	11 %	15 %	19 %	24 %	25 %

År	1997	1998	1999	2000
Helårsstudenter	244 111	245 462	250 555	256 853
Relativ förändring sedan 1990/91	71 %	72 %	75 %	80 %
Forskning	15 670	16 604	17 301	18 769
Relativ förändring sedan 1990/91	37 %	46 %	52 %	65 %
Lärare	14 320	14 629	15 099	15 277
Relativ förändring sedan 1990/91	27 %	30 %	34 %	36 %

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Kommentar: För parametrarna forskning avses total forskningsvolym i miljoner kr och nominella belopp. För parametrarna lärare avses professorer, adjunkter och lektorer. För åren 1990/91 och 1991/92 avser antal personer. Fr.o.m. 1992/93 avses antal helårsverken.

Figur 19

Relativ förändring för parametrarna studenter, forskningsvolym, antal publicerade artiklar och lärare för Sverige sedan 1995/96

År	1995/96	1997	1998	1999	2000
Helårsstudenter	233 079	244 111	245 462	250 555	256 853
Relativ förändring sedan 1995/96		5 %	5 %	7 %	10 %
Forskningsvolym	14 454	15 670	16 604	17 301	18 769
Relativ förändring sedan 1995/96		8 %	15 %	20 %	30 %
Antal publicerade artiklar	15 007	15 306	16 439	16 670	16 236
Relativ förändring sedan 1995/96		2 %	11 %	11 %	8 %
Lärare	14 119	14 320	14 629	15 099	15 277
Relativ förändring sedan 1995/96		1 %	4 %	7 %	8 %

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS, Isis Globalnet

Kommentar:

För parametern forskning avses total forskningsvolym i miljoner kr och nominella belopp.

För parametern lärare avses helårsverken för professorer, adjunkter och lektorer.

Antal publicerade vetenskapliga artiklar kan nås via webbsidan <http://wos.isiglobalnet.com/> med adress Sverige.

Figur 20.
Anslagsutveckling 92/93—2002, nominella belopp, mkr.

Fakultetsanslag (exkl lokalkostnadsanslag)

	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Uppsala universitet	498	573	618	664	684	685
Lunds universitet	539	620	669	715	729	732
Göteborgs universitet	353	413	457	499	505	508
Stockholms universitet	346	396	476	531	545	541
Umeå universitet	298	342	375	404	410	412
Linköpings universitet	177	206	220	231	235	236
Karolinska institutet	280	304	328	342	352	352
Kungl Tekniska högskolan	240	266	276	301	306	297
Luleå tekniska universitet	95	105	112	117	119	118
Karlstads universitet						
Växjö universitet						
Örebro universitet						
Mitthögskolan						
Blekinge tekniska högskola						
Malmö högskola						
Högskolan i Kalmar						
Mälardalens högskola						
Övriga högskolor (B46-B53, 25:71)	38	65	68	104	165	252
Summa	2 864	3 290	3 599	3 908	4 050	4 133
Alla siffror exkl lokalkostnadsanslag						
Chalmers,	208	231	245	256		
Handelshögskolan och Jönköpings högskola ingår ej.						
Studiestöd inom fakultetsanslaget	90/91	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96
Uppsala universitet	84	103	117	152	156	160
Hela landet	437	582	652	744	759	777

Innefattar UU, LU, GU, SU, UmU, LiU, KI, KTH, LTU.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Uppsala universitet	701	744	761	764	795	834
Lunds universitet	749	778	764	766	792	831
Göteborgs universitet	526	553	564	565	588	628
Stockholms universitet	546	576	585	595	619	657
Umeå universitet	422	443	457	459	480	512
Linköpings universitet	241	260	266	266	295	323
Karolinska institutet	355	370	378	385	397	439
Kungl Tekniska högskolan	300	317	335	335	346	362
Luleå tekniska universitet	125	136	141	141	156	170
Karlstads universitet			53	75	97	124
Växjö universitet			53	75	97	125
Örebro universitet			53	75	97	136
Mitthögskolan			53	75	87	108
Blekinge tekniska högskola			21	24	34	54
Malmö högskola			51	51	54	65
Högskolan i Kalmar				24	34	50
Mälardalens högskola				21	24	30
Övriga högskolor (B46-B53, 25:71)	295	439	199	192	200	254
Summa	4 260	4 616	4 734	4 888	5 192	5 702
Alla siffror exkl lokalkostnadsanslag Chalmers, Handelshögskolan och Jönköpings högskola ingår ej.						

Studiestöd inom fakultetsanslaget	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Uppsala universitet	164	192	193	194	198	204
Hela landet	801	955	955	973	982	1014

Innefattar UU, LU, GU, SU, UmU,
LiU, KI, KTH, LTU.

Anslagsutveckling 92/93-2002, nominella belopp

	92/93	93/94	94/95	95/96	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Universitet, fakultetsanslag - studiestöd	2 879	3 060	3 126	3 104	3 164	3 222	3 296	3 303	3 486	3 742
Universitet, studiestöd inkl forskarskolor	652	744	759	777	801	955	955	973	982	1 014
Nya universitet och högskolor	68	104	165	252	295	439	483	612	724	946
Totalt forskning o forskarutb, statsanslag	3 599	3 908	4 050	4 133	4 260	4 616	4 734	4 888	5 192	5 702

Figur 21

Jämförelse mellan faktisk lönekostnad, universitetslektor vid Uppsala universitet, och lönekostnad beräknad enligt pris- och löneomräkning

Lönekostnad 91/92 uppräknad med pris- och löneomräkning

Pris- o löneomräkning		1,06	1,038	1,023	1,025	1,028
Lönekostnad	355 881	377 234	391 569	400 575	410 589	422 086

Löneutveckling

	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	1997
Lönekostnad, faktisk	355 881	374 912	382 994	401 750	420 506	435 881
Lönekostnad, enl pris- och löneomräkn	355 881	377 234	391 569	400 575	410 589	422 086

Lönekostnad 91/92 uppräknad med pris- och löneomräkning

Pris- o löneomräkning	1,012	1,006	1,0093	1,0193
Lönekostnad	427 151	429 714	433 710	442 081

Löneutveckling

	1998	1999	2000	2001
Lönekostnad, faktisk	457 005	475 504	500 197	522 591
Lönekostnad, enl pris- och löneomräkn	427 151	429 714	433 710	442 081

Figur 22

Anslagsutveckling 92/93—2002, fasta priser, löneindex

Anslagsutveckling 92/93-2002, fasta priser (löneindex)

	92/93	93/94	94/95	95/96	1997
Universitet, fakultetsanslag - studiestöd	3 829	4 009	3 720	3 570	3 639
Universitet, studiestöd inkl forskarskolor	867	975	903	894	921
Nya universitet och högskolor	91	136	196	290	339
Totalt forskning o forskarutb, statsanslag	4 787	5 119	4 820	4 753	4 899

Anslagsutveckling 92/93-2002, fasta priser (löneindex)

	1998	1999	2000	2001	2002
Universitet, fakultetsanslag - studiestöd	3 512	3 461	3 303	3 312	3 368
Universitet, studiestöd inkl forskarskolor	1 041	1 003	973	933	913
Nya universitet och högskolor	479	507	612	688	851
Totalt forskning o forskarutb, statsanslag	5 031	4 971	4 888	4 932	5 132

Löneindex

92/93	93/94	94/95	95/96	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1,33	1,31	1,19	1,15	1,15	1,09	1,05	1,00	0,95	0,90

Figur 23

Kvot lektorer med 25 % forskning/antal lektorer UU

Kvot lekt med 25 % forskning/antal lekt UU

	92/93	93/94	94/95	95/96
Lönekostnad universitetslektorer, faktisk, kr	374 912	382 994	401 750	420 506
Uppsala universitet, fakultetsanslag - studiestöd, mkr	501	512	528	525
Fakultetsanslag-studiestöd, 10 %, kr	50 100 000	51 200 000	52 800 000	52 500 000
d:o, delat med 0,25 x lönekostnad univlekt	535	535	526	499
Kvot lekt	1,19	1,19	1,17	1,11
Antal lektorer UU	630	678	725	717
Antal lektorer med 25 % forskning	535	535	526	499
Kvot lekt med forskning/antal lekt UU	0,85	0,79	0,73	0,70

Not: I antalet lekt ingår 20 bef lekt (99) och 153 bef lekt (00).

	1997	1998	1999	2000	2001
Lönekostnad universitetslektorer, faktisk, kr	435 881	457 005	475 504	500 197	522 591
Uppsala universitet, fakultetsanslag - studiestöd, mkr	537	552	568	570	587
d:o, delat med 0,25 x lönekostnad univlekt	53 700 000	55 200 000	56 800 000	57 000 000	58 700 000
Kvot lekt	493	483	478	456	449
Antal lektorer UU	1,10	1,08	1,06	1,01	1,00
Antal lektorer med 25 % forskning	737	748	747	754	0
Kvot lekt med forskning/antal lekt UU	493	483	478	456	0,67
	0,67	0,65	0,64	0,60	

Figur 24

Fakultetsanslag i miljoner kr dividerat med antal helårsstudenter i Sverige sedan 1990/91

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Helårsstudenter	142 953	160 994	181 183	205 988	218 995	233 079
Fakultetsanslag, löpande	2 864	3 290	3 599	3 908	4 050	4 133
Deflator (lektorslöneindex)	1,45	1,41	1,33	1,31	1,19	1,15
Fakultetsanslag, fast	4 156	4 624	4 802	5 104	4 818	4 743
Fakultetsanslag i fast belopp/helårsstudenter	29 073	28 722	26 502	24 778	21 988	20 349

År	1997	1998	1999	2000
Helårsstudenter	244 111	245 462	250 555	256 853
Fakultetsanslag, löpande	4 260	4 616	4 734	4 888
Deflator (lektorslöneindex)	1,15	1,09	1,05	1,00
Fakultetsanslag, fast	4 889	5 053	4 980	4 888
Fakultetsanslag i fast belopp/helårsstudenter	20 026	20 583	19 875	19 030

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS, budgetpropositioner, personalavdelningen vid Uppsala universitet

Kommentar: Fakultetsanslaget avser tilldelade belopp och anges i fasta belopp i 2000 års priser. Som deflator har lektorslöneindex för Uppsala universitet använts.

Figur 25**Fakultetsanslag i miljoner kr dividerat med antal helårsstudenter vid Uppsala universitet sedan 1990/91**

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Helårsstudenter	12 799	14 343	16 013	17 642	19 091	19 797
Fakultetsanslag, löpande	571	643	662	697	700	698
Deflator (lektorslöneindex)	1,45	1,41	1,33	1,31	1,19	1,15
Fakultetsanslag, fast	722	808	822	870	814	788
Fakultetsanslag i fast belopp/helårsstudenter	56 418	56 329	51 330	49 304	42 636	39 791

År	1997	1998	1999	2000
Helårsstudenter	18 970	18 940	18 382	18 569
Fakultetsanslag, löpande	710	755	769	764
Deflator (lektorslöneindex)	1,15	1,09	1,05	1,00
Fakultetsanslag, fast	806	811	799	764
Fakultetsanslag i fast belopp/helårsstudenter	42 496	42 817	43 469	41 444

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS, budgetpropositioner, personalavdelningen vid Uppsala universitet

Kommentar: Fakultetsanslaget avser tilldelade belopp och anges i fasta belopp i 2000 års priser. Som deflator har lektorslöneindex för Uppsala universitet använts.

Figur 26

**Total forskningsfinansiering dividerat med antal helårsstudenter i Sverige
1990/91-2000**

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Forskningsvolym, mkr löpande	11 400	12 202	13 497	13 497	14 757	14 454
Deflator (lektorslöneindex)	1,45	1,41	1,33	1,31	1,19	1,15
Forskningsvolym, mkr fasta i 2000 års nivå	16 530	17 205	17 951	17 681	17 560	16 622
Helårsstudenter	142 953	160 994	181 183	205 988	218 995	233 079
Forskningsfinansiering i fast belopp/helårsstudenter	115 627	106 865	99 079	85 837	80 187	71 318

År	1997	1998	1999	2000
Forskningsvolym, mkr löpande	15 670	16 604	17 301	18 769
Deflator (lektorslöneindex)	1,15	1,09	1,05	1,00
Forskningsvolym, mkr fasta i 2000 års nivå	18 020	18 098	18 166	18 769
Helårsstudenter	244 111	245 462	250 555	256 853
Fakultetsanslag i fast belopp/helårsstudenter	73 820	73 731	72 502	73 037

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS, budgetpropositioner, personalavdelningen vid Uppsala universitet

Kommentar: Forskningsvolymen anges i fasta belopp i 2000 års priser. Som deflator har lektorslöneindex för Uppsala universitet använts.

Figur 27

Intäkter till grundutbildning i miljoner kr dividerat med antal helårsstudenter i Sverige sedan 1990/91

År	1994/95	1995/96	1997	1998	1999	2000
GU-anslag, löpande	9,7	8,8	9,8	10,8	11,2	11,7
Fakultetsanslag, löpande	700	698	710	755	769	764
Helårsstudenter	218 995	233 079	244 111	245 462	250 555	256 853
Deflator (lektorslöneindex)	1,19	1,15	1,15	1,09	1,05	1,00
GU-anslag i fast belopp /helårsstudenter	52 782	43 777	46 355	48 036	47 024	45 758

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS, personalavdelningen vid Uppsala universitet

Figur 28

Total omsättning vid universitet och högskolor i Sverige i miljoner kr nominella belopp

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
	16 400	17 479	19 707	19 777	25 547	26 966

År	1997	1998	1999	2000
	30 326	32 207	33 905	36 522

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS

Figur 29

Total omsättning mätt i kostnader samt lönekostnader vid Uppsala universitet i miljoner kr nominella belopp

År	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96
Omsättning	2 142	2 271	2 505	2 652	2 849	2 930
Lönekostnader						1 568

År	1997	1998	1999	2000
Omsättning	3 059	3 148	3 257	3 446
Lönekostnader	1 741	1 824	1 916	2 034

Källa: Högskoleverket och tidigare VHS